

Bendik Wold (kulturredaktør) | Sara Hegna Hammer (red. sek.)
Jonas Brække | Guri Kulås | Dag Eivind Undheim Larsen
Astrid Hygen Meyer | Mari Brenna Vollan
kultur@klassekampen.no

KULTUR & MEDIER

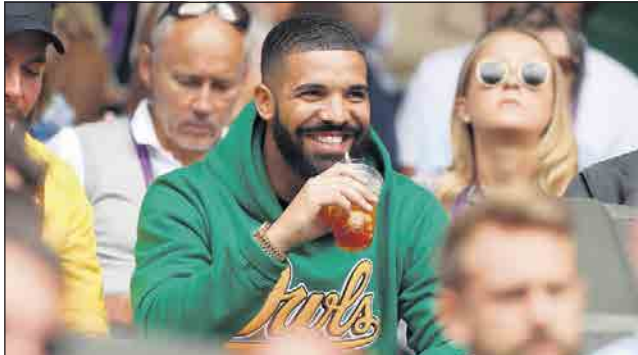

FOTO: DANIEL OLIVAS/AFP/NTB SCANPIX

SÅNN GÅR DAGENE:

Game of pricks

Av konas 123 millioner Instagram-følgere er det bare én Kanye West har problemer med.

Nemlig **Drake**. Dette lærte vi av ny Twitter-tirade (twitterade, som det heter nå om dagen) fra Kanye West like før nyttår. At kollega/konkurrent Drake fulgte Instagram-kontoen til Kim Kardashian, var ifølge Kanye «the most f-d up thing and all», og: «I feel a public apology [is] in order».

En offentlig *unnskyldning*? Altså, her må det være et bakteppe. Og om det er! Tjukt og ullete og vevd med tråder i flerfoldige farger. Vi visste allerede om krangelen mellom Drake og Kanye-elev Pusha T, som kulminerte med at Pusha avslørte – i en nyhetsbulletin av en disselat – at Drake har en hemmelig sønn på ett år (Adonis, kalt). Et moment som hadde unnslyppet oss, er at det siden september (samtidig som Drake klikket «follow») har versert fan-teorier om et forhold mellom Drake og Kim K. – basert særlig på låta «In My Feelings», hvor en «Kiki» er omtalt i amorøse vendinger.

Så – oversatt til en pre-digital mediehverdag: Dette blir som om en seksuell rival plutselig hadde tegnet abonnement på pønk-fanzina til kona di? Bare at opplaget er på 123 millioner? Ok, Kanye. Vi skjønner deg – litt. **Bendik Wold**

INTERNASJONALEN: Strømmegiganten Netflix har fjernet saudiaraberes tilgang til en episode av en satirisk serie etter at myndighetene i landet klaget. I «Patriot Act with Hasan Minhaj» langer programleder

Hasan Minhaj ut mot Saudi-Arabia etter drapet på journalist Jamal Khashoggi. Han kommer med spesifikk kritikk rettet mot kronprins Mohammed bin Salman, og han kritiserer den saudiledede militære innblandingen i Jemen. **©NTB**

FOTO: GORM KALLESTAD, NTB SCANPIX

NOTERT:

NRK taper terreng

TV 2 Nyhetskanalen og TVNorge hadde størst vekst, mens NRK mistet den største andelen av tv-markedet i 2018. Det viser tall fra Kantar Medias målinger. NRKs kanaler hadde en samlet andel på 37,9 prosent av markedet, en nedgang på 2,4 prosentpoeng fra 2017. Den største veksten hadde TVNorge, med en andel på 7,9 prosent i 2018, som er opp 1,3 prosentpoeng fra året før. TV 2 Nyhetskanalen økte sin andel fra 2,9 i 2017 til 3,7 prosent i fjor. Også hovedkanalen TV 2 økte, riktignok bare med 0,2 prosentpoeng. **©NTB**

Nesten én av fem anmeldere oppgir at de ikke

Mister nok

Når Dagens Næringsliv legger ned anmelderiet, forsvinner en attraktiv arbeidsplass for kritikere, mener Ida Habbestad i Kritikerlaget. Hun frykter at avisenes kutt vil få konsekvenser for rekrutteringen.

KRITIKK I KRISE

Av Sara Hegna Hammer

Da Kritikerlaget gjennomførte sin medlemsundersøkelse for et drøyt år siden, oppga en tredjedel av medlemmene at arbeidsmengden deres er blitt redusert de siste årene. Nesten hver femte kritiker ser ikke for seg at hun skriver kritikk om fem år.

Kritikernes dystre visjoner må kanskje sies å være realistiske. For som Klassekampen skrev for et drøyt år siden, har antall anmeldelser i norsk dagspresse blitt redusert med femti prosent siden 2007.

Og det blir neppe bedre i 2019: I romjula kunne Dagsavisen melde at Dagens Næringsliv (DN) har sagt opp avtalene med sine anmeldere og ikke lenger vil anmelde film, musikk eller litteratur.

Utviklingen bekymrer styreleder Ida Habbestad i Kritikerlaget.

– Det blir én arena mindre for vurdering av kunst. Og hvis det er noe vi trenger, er det en mangfoldig diskusjon rundt kunsten, sier Habbestad.

Til Dagsavisen uttalte featuredaktør Gry Egenes at avisa vil la Morgenbladet, som DN er hovedeier i, «gjøre anmeldt-jobben» fra nå av. Selv vil DN konsentrere ressursene om nyhetsjournalistikk og undersøkende journalistikk. Det er en arbeidsdeling Habbestad er kritisk til.

– Det er uheldig dersom kunstkritikk kun skal rettes spesifikt mot et akademisk og kunstinteressert publikum, eller bare er å finne i nisjetidsskriftene. Det blir litt som å si at kunst ikke angår hele samfunnet, sier hun.

– Enorm signaleffekt

Dagens Næringsliv har hatt en liten, men profilert stab av etablerte kritikere. Avisa er

FAKTA

Kutt i kritikken:

- Fredag forrige uke meldte Dagsavisen at Dagens Næringsliv har sagt opp avtalene med sine anmeldere og ikke lenger vil anmelde litteratur, musikk eller film.
- Begrunnelsen er at avisen må kutte kostnader. Etter det Dagsavisen erfarer, vil de siste anmeldelsene stå på trykk i midten av januar.
- Dagens Næringsliv er ikke alene om å foreta kutt i kulturkritikken. En optelling Klassekampen gjorde for et drøyt år siden, viste at antall anmeldelser i norsk dagspresse ble halvert fra 2007 til 2017.

kjent for å betale sine frilansere relativt godt, og har derfor vært ansett som en attraktiv oppdragsgiver.

I dag er det svært få fast ansatte kritikere i norske aviser, og når DN ikke lenger trykker kritikk, forsvinner enda en gulrot for aspirerende anmeldere, tror Habbestad.

– Det blir ikke bare en

«Man risikerer at de som driver med kritikk, er de som har råd til å holde på»

IDA HABBESTAD

arbeidsplass mindre, men også en attraktiv arbeidsplass mindre, påpeker hun.

Hun får støtte av redaktør Maria Horvei i litteraturtidsskriftet Vinduet.

– En til én-effekten av dette er det vanskelig å si noe om ennå, men signaleffekten er enorm. Dagens Næringsliv redefinerer sitt redaksjonelle prosjekt og samfunnsoppdrag, og bidrar til en fortelling om at det er lite liv laga for dem som vil satse på kritikken, sier Horvei.

Viktig med forbilder

Horvei tror kritikerstillingene i medier som Dagens Næringsliv, Morgenbladet og Klassekampen har fungert

ser for seg å jobbe med anmelderi om fem år:

Klassen gulrot

UT I KULDA: – Det er uheldig dersom kunstkritikk kun skal rettes spesifikt mot et kunstinteressert publikum, sier Kritikerlagets Ida Habbestad om Dagens Næringslivs kutt i anmelderiet.

FOTO: LINDA BOURNANE ENGELBERTH

motiverende på unge kritikere, og at kuttene kan få uante konsekvenser på sikt.

– **For rekrutteringen er det viktig at det finnes stabile og langsiktige kritikerstillinger. Det kan være vanskelig å se for seg å bli kritiker hvis man ikke har noe forbilde i rollen, sier Horvei.**

Ida Habbestad i Kritikerlaget mener at DN's kritikk-kutt passer inn i det større mediebildet.

– Dette har vært en tendens lenge. Medienes kulturredaksjoner er under press, og det preger også vilkårene for kritikken. Men man kommer ikke utenom at vi ser en reell nedgang i kritikk, sier Habbestad.

Frykter ensretting

Habbestad forteller at Kritikerlagets medlemsmasse er relativt stabil, men at de ser at medlemmene jobber for stadig lavere lønn, og at de bruker en mindre del av arbeidstida si på kritikk.

– Det er et problem, fordi godt kvalifisert kritikk krever en fordykning, sier hun.

– *Tror du at det at disse relativt trygge arbeidsplassene forsvinner, kan påvirke unge kritikere som vurderer å satse?*

– Ja, det tror jeg. Som i andre frilansyrker er det gjerne et godt tilfang av unge idealistiske stemmer, men det oppstår frafall så snart man blir mer etablert og trenger en stabil inntekt.

Det inntrykket deler også Maria Horvei i Vinduet.

– Jeg har helt klart inntrykk av at det er blitt vanskeligere å tenke langsiktig rundt kritikervirksomheten. Det er i stor grad ansett som en mellomstasjon, sier Horvei.

Ida Habbestad forteller at man til en viss grad er sikret eldre og erfarne kritikere ved at for eksempel akademikere skriver kritikk ved siden av sitt forskningsarbeid. Men det løser ikke utfordringen.

– Man risikerer en ensretting, ved at de som driver

med kritikk, er de som har råd til å holde på, sier Habbestad.

Vin, mat og bil skjermes

Featureredaktør Gry Egenes i Dagens Næringsliv skriver i en e-post til Klassekampen at avisa får god respons på kultursaker, men at anmeldelser har lave lesertall. Når de nå foretar omprioriteringer, videreføres det meste av kulturdekningen, blant annet kunstspalten i helgemagasinet D2.

Avisa beholder anmeldelser av vin, restauranter, teknologi og bil, men kulturkritikken må altså vike.

«Det er kostbart å finansiere god, faglig kritikk med kontinuitet. Digital konkurranse fra ulike tjenester gjør denne typen journalistikk enda vanskeligere enn før. Jeg tror dessverre vi må regne med at trenden der mediene reduserer antall anmeldelser vil fortsette», skriver Egenes.

sarah@klassekampen.no

TIL KAI: Manglende driftsstøtte gjør at «Hestmanden» blir liggende til kai i Kristiansand. FOTO: TOR ERIK SCHRØDER, NTB SCANPIX

Riksantikvar vil ha skipet til sjøs

Riksantikvar Hanna Geiran reagerer på at museumsskipet «Hestmanden» blir liggende til kai i Kristiansand.

MUSEUM

Av Dag Eivind Undheim Larsen

– Jeg synes det er svært spesielt at det ikke finnes midler til å drifte et museumsskip som staten har brukt mange millioner på å pusse opp, sier Riksantikvar Hanna Geiran.

Før jul skrev Klassekampen om museumsskipet «Hestmanden» som staten har totalrenovert for 160 millioner kroner. Tanken var at skipet skulle seile langs hele norskekysten og besøke ulike steder med utstillinger om norsk skipsfart og krigsseilerne.

Mangler millioner

Til tross for de store renovningskostnadene har «Hestmanden» blitt liggende til kai i Kristiansand.

Årsaken er at Vest-Agder-museet, som har ansvaret for driften av skipet, har ikke fått innvilget sin søknad om 4,7 millioner kroner i økt driftsstøtte fra Kulturdepartementet.

Det er et stort spleiselag mellom ulike statlige virksomheter som har bidratt til å sette i stand «Hestmanden». Riksantikvaren er blant dem som har spyttet mange millioner inn i restaureringen av skipet.

Hanna Geiran påpeker at Vest-Agder museet har lagt til rette for flott formidling, og hun er lite fornøyd med at «Hestmanden» ligger til kai.

– Vi vil at flest mulig skal få oppleve dette fartøyet, sier Geiran som forteller at de nå kommer til å følge tett med på utviklingen i saken.

FAKTA

D/S «Hestmanden»:

- Dampdrevet lasteskip, bygget ved Laxevaag Maskin & Jernskibsbygger i Bergen i 1911.
- Gikk i kystgodsruten før den blant annet ble satt inn i kullfarten mellom Norge og Storbritannia under første verdenskrig.
- Ved starten av andre verdenskrig ble skipet rekvirert av den norske marine og satt inn i britisk kystfart fra 1941.
- Staten har brukt 160 millioner kroner på å restaurere skipet.

Klassekampen 14. desember

– *Hva vil du gjøre dersom det ikke kommer midler til å drifte «Hestmanden»?*

– Det er først og fremst Kulturdepartementet som må løse dette, men vi er som sagt opptatt av at folk langs hele kysten skal få oppleve dette fantastiske museumsskipet.

Hanna Geiran

– Usedvanlig flott

Geiran forteller videre at Riksantikvaren ikke gir midler til drift.

– Pengene vi bidrar med, er øremerket istandsetting, sier hun.

«Hestmanden» er nemlig et godt eksempel på hvordan man kan drive vern av kulturminner gjennom å ta dem i bruk, mener Geiran.

– Tanken om at skipet skal reise opp og ned langs kysten for å fortelle om norsk krigshistorie, er usedvanlig flott. Det er rett og slett en gripende måte å formidle historien om krigsseilerne på, sier hun.

dageivindl@klassekampen.no